

STORTINGET

Innst. 106 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 17 (2017–2018)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Rapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd om virksomheten 2. halvår 2016–1. halvår 2017

Til Stortinget

Sammendrag

Norden er en av verdens mest integrerte regioner, og det nordiske samarbeidet har lange og gode tradisjoner. Tilliten og samholdet gir Norden spesielle forutsetninger og fordeler. Nordisk råd arbeider for å styrke nordiske og regionale interesser og verdier i en global omverden. Et sterkt Norden i et sterkt Europa er et overordnet mål for arbeidet. Samarbeidet er både politisk, økonomisk og kulturelt forankret.

Nordisk råd har en bred agenda og deltar aktivt i ulike regionale parlamentariske samarbeidsorganer i Nordens nærområder. Det gjelder Arktis, Barentsregionen og Østersjøregionen og i partnerskapene i Den nordlige dimensjon.

Nordisk råd fremmer årlig en rekke forslag til Nordisk ministerråd og de nordiske lands regjeringer som det tas stilling til og gis tilbakemelding om til rådet. Nordisk råd behandler og uttaler seg også om budsjett og andre forslag fra Nordisk ministerråd.

Stortinget har en aktiv delegasjon i Nordisk råd som setter sitt preg på utvalgsmøter, deltakelse i konferanser og sesjonene. To av utvalgslederne i 2017 kommer fra Norge.

Nordisk råd avholdt sin årlige sesjon i oktober 2016 i København. Hovedtema for sesjonen var nordisk samarbeid om FNs bærekraftsmål. I tillegg ble grensehindre

og samarbeid om integrasjon av flyktninger og innvandrere debattert. Den utenriks- og forsvarspolitiske debatten var sterkt preget av urolighetene i verden med vekt på situasjonen i Ukraina og Tyrkia, krigen i Syria og brexit.

Under det innledende toppmøtet med de nordiske lands statsministre ble det konstatert at FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og løse klimakrisen innen 2030. De nordiske landene er allerede grønne foregangsland og pådrivere og har et særskilt ansvar for at målene implementeres, både i Norden og i verden. Nordisk råd har fulgt opp dette arbeidet i en egen arbeidsgruppe under norsk ledelse.

Under sesjonen presenterte det norske formannskapet i Nordisk ministerråd og det finske formannskapet i Nordisk råd for 2017 sine respektive program. Det ble avviklet en spørretime, denne gang med de nordiske arbeidsministrene, og et stort antall medlemsforslag ble presentert. De nordiske lands parlamentspresidenter deltok som gjester ved sesjonen.

Stortingets delegasjon til Nordisk råd har i året som er gått, vært opptatt av å videreføre arbeidet med å fjerne grensehindre og har i dialogen med den norske samarbeidsministeren gitt uttrykk for at det konstruktive arbeidet i Grensehinderrådet må fortsette. I april presenterte de nordiske parlamentarikerne tolv konkrete forslag til nye nordiske initiativer i kampen mot antibiotikaresistens. Andre saker som ble diskutert i Nordisk råd det siste året, var bl.a. forbud mot mikroplast i kosmetikk, pant på plastposer, fellesnordiske initiativer på integrasjonsområdet, felles nordisk elektronisk ID og en nordisk TV-seriepris.

Nordisk råd valgte president og visepresident fra den finske delegasjonen til å lede arbeidet i 2017. Det

finske formannskapet har satt fokus på Norden og dan- nelse, Norden og ren energi samt Norden og nettverks- arbeid. Norden skal spille en større rolle som forbilde og fredsmekler i den urolige tiden vi lever i, og spille en mer aktiv rolle i EU-samarbeidet.

Stortingets delegasjon til Nordisk råd prioriterer ar- beidet med et godt naboskap i hele regionen, fra Vest- Norden til Østersjøregionen og til parlamentariske or- ganer i nord og i Arktis. Nordisk samarbeid med EU står også høyt på dagsordenen. Norden er naboregion til Russland, og det er naturlig at de nordiske landene føl- ger utviklingen i øst med uro. Det er likevel enighet om å holde kanalene åpne på det parlamentariske nivået, og medlemmer av Dumaen og Føderasjonsrådet ble in- vitert til Nordisk råds sesjon i København.

I september 2017 ble det arrangert en rundebords- konferanse i Helsingfors om nordisk forsvarssamarbeid med deltakelse fra nordiske parlamentarikere og den finske forsvarsministeren. Arrangementet var i regi av den finske delegasjonen. Møtet var en direkte oppføl- ging av tilsvarende møter i Danmark i 2016, Sverige i 2015 og Norge i 2014. Tema for møtet i Helsingfors var «Nordisk forsvarssamarbeid – en ny visjon for NOR- DEFCO?». I debatten ble det pekt på at grunnlaget og be- behovet for et styrket forsvarssamarbeid var til stede, men at Norden trengte større sikkerhetspolitisk tyngde bak samarbeidet. Bedre felles krisehåndtering i nærområde- ne var en riktig vei å gå.

Arbeidet med å reformere Nordisk råd ble videre- ført, og fra 2016 ble antall fagutvalg redusert fra fem til fi- re. Målet er økt politisering av rådets arbeid blant annet ved å tillegge partigruppene et større ansvar. De koordi- nerte partigruppe-, presidie- og utvalgsmøtene i januar legges til formannskapslandet i Nordisk ministerråd for å bedre dialogen med ministerrådet, og april møtene skal avsluttes med en ekstra, men mindre omfattende sesjon for å sikre aktualitet og utvidet mulighet for ple- numsbehandling av saker.

Årsrapporten inneholder videre en detaljert over- sikt over rådets organisasjon, Stortingets delegasjon, Stortingets debatt om nordisk/arktisk samarbeid, rådets prioriteringer i 2017, den 68. sesjonen i København i ok- tober 2016, temasesjon i april 2017 og arbeidet i presi- diet, utvalgene og kontrollkomiteen. I tillegg omtales det parlamentariske østersjøsam arbeidet og Vest-Nor- den.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeider- partiet, Zaineb Al-Samarai, lederen Anniken Huitfeldt, Martin Kolberg, Eirik Sivertsen og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Hårek Elvenes, Trond Helleland, Ingjerd Schou og Michael Tetzschner, fra

Fremskrittspartiet, Hans Andreas Limi, Christian Tybring-Gjedde og Kristian P. Wilsgård, fra Senterpartiet, Steinar Ness, fra Sosialistisk Venstreparti, Gina Barstad, fra Venstre, Abid Q. Raja, og fra Kristelig Folkeparti, Knut Arild Hareide, viser til at Nordisk råd er et viktig møtested for utveksling av erfaringer, dialog og politikktutforming.

Komiteen ser norsk deltakelse i Nordisk råd som en verdifull mulighet for å videreutvikle og styrke sam- arbeidet mellom de nordiske land.

Komiteen har merket seg at årsrapporten for 2. halvår 2016 og 1. halvår 2017 gir uttrykk for stor aktivi- tet på mange områder, og at den norske delegasjonen er en aktiv deltaker i møter og i det forberedende arbeidet. Komiteen vil berømme den aktive deltakelsen Stor- tingets delegasjon har i Nordisk råd. Norsk formann- skap i to av fagutvalgene i den aktuelle perioden har styrket norsk mulighet til å påvirke dagsorden i det nor- diske samarbeidet.

Komiteen finner grunn til å fremheve at Norden er en av verdens mest integrerte regioner, og at samar- beidet har lange og gode tradisjoner. Nettopp et sterkt Norden i et sterkt Europa er et overordnet mål for arbei- det.

Komiteen ser betydningen av at Nordisk råd del- tar aktivt i våre nærområder som Arktis, Barentsregio- nen, Østersjøregionen og partnerskapene i Den nordli- ge dimensjon.

At tema som FNs bærekraftsmål, grensehindre og samarbeid om integrasjon av flyktninger og innvandre- re står på rådets dagsorden, mener komiteen er svært viktig, så vel for det nordiske samarbeidet, Norge som nasjon og for det enkelte menneske.

Komiteen vil understreke at FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å uttrykke fattigdom, bekjempe ulikhet og løse klimakrisen innen 2030.

Komiteen vil berømme Nordisk råd for å ha fulgt opp dette arbeidet i en egen arbeidsgruppe under norsk ledelse.

At det nordiske arbeidet også vies oppmerksomhet av parlamentenes presidenter, understreker, slik ko- miteen ser det, at arbeidet i rådet også er en del av par- lamentenes arbeid.

Komiteen viser til at Stortingets delegasjon til Nordisk råd har vært opptatt av å fjerne grensehind- ringer og i dialogen med den norske samarbeidsmi- nisteren gitt uttrykk for at det konstruktive arbeidet i Grensehinderrådet må fortsette.

De globale utfordringene med hensyn til antibioti- karesistens har resultert i tolv konkrete nordiske initia- tiv i denne kampen, et arbeid komiteen vil understre- ke betydningen av.

Andre saker komiteen vil fremheve som positivt at Nordisk råd har tatt tak i, er mikroplast i kosmetikk,

pant på plastposer, fellesnordiske initiativer på integrasjonsområdet, felles nordisk elektronisk ID og en nordisk TV-seriepris. Dette er et arbeid som har betydning for den enkelte innbygger i våre nordiske land.

Slik komiteen ser det, har det vært et svært aktivt år i Nordisk råd. Det finske formannskapet har i denne perioden rettet oppmerksomheten mot Norden og dannelse, Norden og ren energi samt Norden og nettverksarbeid. Norden skal spille en større rolle som forbilde og fredsmekler i den urolige tiden vi lever i, og spille en mer aktiv rolle i EU-samarbeidet.

Komiteen har merket seg at Stortingets delegasjon til Nordisk råd har prioritert arbeidet med et godt naboskap i hele regionen, fra Vest-Norden til Østersjøregionen og til parlamentariske organer i nord og i Arktis, og at nordisk samarbeid med EU har stått høyt på dagsordenen.

Komiteen registrerer økt interesse for forsvars- og utenrikspolitiske spørsmål i Nordisk råd. Nordisk forsvarssamarbeid og økt vekt på samarbeid mellom

Nordisk råd og EU har preget debatten. Likeledes har flyktninge- og migrasjonsspørsmål, samarbeid i FN, spørsmål om Arktis og forholdet til Russland stått sentralt når nordiske politikere har møttes.

Komiteen konstaterer at Nordisk råd behandler og vedtar en rekke rekommandasjoner til Nordisk ministerråd som er av stor betydning for innbyggerne i Norden. Det er derfor viktig at sakene også forankres i Stortinget og dets fagkomiteer.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 17 (2017–2018) – Rapport fra Stortingets delegasjon til Nordisk råd om virksomheten 2. halvår 2016–1. halvår 2017 – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 17. januar 2018

Anniken Huitfeldt

leder

Ingjerd Schou

ordfører

